

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 2 του Οκτώβρη 1905 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 166

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

Α. Α. 'Ο Καλότυχος.
ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ. Οι Φρόνιμοι.
Α. Ε. Γράμματα ξευτεμένον.
ΚΑΠΙΟΣ. Πώς θά σωθῇ τὸ Ρωμαῖον—Και-
νούριον Ἐκπαιδευτικὸν σύστημα—Λευτεριά κι Ἀνά-
στασις (τέλος).
ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ. Οι Ἑβραῖοι τοῦ Μυστρά.
ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Ἐλα νὰ πᾶμε
σὺ γιὰλό (συνέχεια).
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Indas Errant.
Δ. Π. Τ. Φαινόμενα καὶ πράγματα (Ὁ Καρκα-
βίτσας καὶ οἱ «Φρόνιμοι»—Ἰκανοποίησις τοῦ Μπου-
νιῶν—Θεορυσσιὰν παιγνίδ'α—Μεταφρασμένο κι ἀ-
μετάφραστο—Τὸ τηλεγράφημα τοῦ Φυτίτη).
ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο ΚΑΛΟΤΥΧΟΣ

Φίλε Νουμά,

Πολὺ καλὰ τὰ λὲς γιὰ τὸν κ. Καλότυχο σὺ
φύλλο σου 164. Καὶ πολὺ σωσιὰ τὰ προλὲς πὺς
τοῦ κ. Καλότυχου δὲ θὰν τοῦ δρώσουν τ' ἀφ-
τιὰ του. Ἀφτὸς ἔχει δίχως ἄλλο βουλευτὴ
δίπλα του, κι' ὁ βουλευτὴς γράφει σὲ παπού-
τσια του τὸ νόμο, καθὼς καὶ τὰ παράπονα τῶν
βιβλιοπώλῃδων πὺς τοὺς νομίζει ραγιαδες του.
Μὰ δὲ γίνεται νὰ δοκιμαστοῦν τὰ δικαστήρια;
Ἄς βάλει μερικὰ χρήματα ὁ κ. Κολλάρος, ἄς
βάλουν κι' οἱ ἄλλοι βιβλιοπῶλες κάτι, ἄς δώσει
κάτι κι' ὁ «Νουμάς» κι' ἄς τραβήξουν τὸν κ.
Καλότυχο σὲ δικαστήρια. Ὅχι πὺς θὰ βγά-
λεις πολλὰ ἀπὸ τὰ δικαστήρια, τέτια πὺς εἶναι
πολὺ πιθανώτερο εἶναι πὺς θὰ διαφεντέψουν
τὸν κατεργάρη, ζωντανὸ ἢ πεδαιμένο, ὅπως ἔ-
κανε τῆς Πάτρας τὸ δικαστήριον. Μὰ με τὸ δι-
καστήριον θὰ θορυβηθῇ ἡ δουλιὰ κι' ἴσως φα-
ρατισιοῦνε λίγο παντοῦ οἱ βιβλιοπῶλες καὶ πα-
τήσουν ποδάρη, ἀντὶς πὺς τώρα κάθονται σὰ
ραγιαδες καὶ τίς ἀρποῦν σὶν παροιμιᾶν ῥω-
μαῖικον τράχηλον τὸν πλιασμένο ἐπίτηδες γιὰ ζυγὸ
καὶ σβεργιές.

30 τοῦ Σταβροῦ 1905.

Α. Α.

Σημ. Νουμά. Ὁ Νουμάς με μεγάλη του χαρὰ
εἶναι πρόθυμος νὰ καταβάλῃ 100 δρ. δικαστικὰ
ἐξόδα γιὰ νὰ πᾶσι ἡ δουλιὰ σὲ δικαστήρια, κι'
ἀνοίγει ἀπὸ σήμερα κατ'ἄλογον. Ὅμπρὸς λοιπόν, βι-
βλιοπῶλες! Ἐναν Καλότυχο θ' ἀφίστε νὰ σὲς τρώει;

ΟΙ ΦΡΟΝΙΜΟΙ

Δὲ θ' ἀρνηθῇ κανεὶς πὺς ἡ λογικὴ ζύμη
ἀρξαιε κάπως νὰ γίνεται σὶν τόπο μας. Σὲ
φημερίδες, σὲ περιοδικὰ, ἀκόμη καὶ σὲ βιβλία
προβάλλουν κάθε τόσο οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς
νέας γενεᾶς καὶ δείχνουν θαρρετὰ τὴ γροθιά
τοὺς σὲ μιὰ προγονικὴ μας ἀρρώστεια—τὴ λο-
γοκοπία. Εὔγε τοὺς! Ἄν κατορθώσουν σὶν
τέλος νὰ τῆς τρίψουν τὸ κεφάλι θὰ εἶνε μεγά-
λο τὸ κέρδος.

Δὲ θέλω νὰ εἰπῶ πὺς μοναχὰ μ' αὐτὸ θὰ
σωθῇ ὁ τόπος. Ἡ ἀρρώστεια μας—ἐγὼ του-
λάχιστο ἔτσι πιστεύω—ἔχει τόσα κεφάλια πὺς
ξεπερνᾷ τὴ Λεργαῖα Ὑδρα. Ὅχι μόνον Ἑρα-
κλῆς μὰ κι' Ἰόλαος χρειάζεται. Νὰ κόβουν
καὶ νὰ καῖνε ξερβόδεξα. Ὅπως κι' ἂν ἔχει
ὅμως, ὁ πόλεμος αὐτὸς κάτι καλὸ θὰ μᾶς φέ-
ρει.

Ἐνα μονάχα φοβοῦμαι τὴν ὑπερβολή.
Τῆς φρονιμάδας τ' ἀπαλὸ ἀεράκι πὺς ὑπόσχε-
ται νὰ μᾶς μακρύνῃ ἀπὸ τὴ Σκύλλα μὴ μᾶς
ρίξῃ ἄθελά του σὲ Χάρυβδη. Ἡ πηξίδα μας
—τὸ ξέρουμε—δὲν ἔχει ποικιλία σὶν και-
ροῦς· ἡ βορριά ἢ νότο. Καὶ ἀπὸ μέρους μου
προτιμῶ τ' ἀγριοφύσημα τοῦ βορριά παρὰ τοῦ
νότου τὴ μούχλα καὶ τὴ σαπύλα.

Κάπως ἔτσι σκεπτόμουννα προχτὲς πὺς ἔ-
βλεπα γιὰ πρώτη φορὰ τὴν «Κατοχή» τοῦ κ.
Βώκου Ὁ βασιλιάς, ἡ βασίλισσα, οἱ ὑπα-
σπιστές, οἱ ὑπουργοί, οἱ ὑπασπιστρίες, ὅλοι
ἔλεγαν πραγματικῶς λόγια—μὰ ὥραϊα λό-
για. Κ' ἦταν ὥραϊα ἴσα-ἴσα γιὰ τὴν ἀλη-
θειὰ Κ' ἦταν ἀληθινὰ γιὰ τὴν σύμφωναν
μὲ τὰ πρόσωπα, μὲ τὴν ἐποχὴ τοὺς, μὲ τὴ
ζωὴ τοὺς. μὲ τίς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματά
τοὺς. Ἀκριβῶς ἐκεῖνα πὺς θάλεγε ἓνας πὺς
βγήκε ἀπ' τὸ 21 καὶ βαδίζει τρεχάτος σὶν 62.

Οἱ κύριοι ὅμως γιὰ τοὺς ὁποίους μιλῶ
παραπάνον δὲν τὸ πῆραν ἔτσι τὸ προῶμα. Ἡ
ἀποστοφὴ πὺς ἔχουν σὲ λόγια, τοὺς ἔκαμε
νὰ τὰ ζυγίσουν περισσότερο ἀπὸ τὴν οὐσία
τοὺς, νὰ ξεχάσουν τὴν ἱστορικὴ καταγωγὴ
τοὺς. Κ' ἔτσι ἔφτασαν σὲ τὴν ἄδικη ὑπερβολή.
Τὸ παραξεκοντάκιασαν δηλαδὴ. Τὰ πείσματα
τοῦ Ὁθωνα, τῆς Ἀμαλίας τίς πύρινες κον-
βέντες, τοῦ Σούτσου τὴν παράξενη φρασεολο-
γία, τὰ εἶπαν ταρταρινισμούς, ἀερολογήματα.
κοντσαβακισμούς καὶ δὲν ξέρω πὺς ἄλλοιως.
Καὶ τὰ λογάριαν ἀστόχαστα σὶν παθητικὸ
τοῦ συγγραφέα, ἀντὶ νὰ τὰ λογαριάσουν σὶν
ἐνεργητικὸ του.

Καὶ ὅμως—κατὰ τὴ γνώμη μου—λίγη πε-
ρισσότερη προσοχὴ σὶν ἔργο καὶ λίγη μελέτη
τῆς ἱστορίας, θὰ τοὺς γλύτωνε ἀπὸ τέτοιο γλύ-
στρισμα. Γιατὶ ὁ κ. Βώκος μόνος του ἐφρόν-

τισε μὲ δυὸ λέξεις νὰ μᾶς δώσῃ χτυπητὰ ὅλο
τὸ διάγραμμα τοῦ ἔργου του. Σὰ νὰ προμάν-
τευε τὴν παραξήγησιν ἔβαλε σὲ χεῖλη τοῦ
συντηρητικοῦ ὑπουργοῦ:

—Πρόσεξε ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐδῶ εἶνε γε-
μάτη ἀπὸ ρωμαντισμόν!

Κ' ἔτσι ἐξώφλισε. Ὁ θεατὴς τοῦ 1905 ἔ-
πρεπε νὰ πηδήσῃ πενήντα χρόνια πίσω καὶ νὰ
στρογγυλοκάτῃ σὲ τὴν θέσιν του. Καὶ τότε δὲ θὰ
εὗρισκε τίποτε παράξενον, τίποτε ἀφύσικον, τί-
ποτε ταρταρινικὸ ἀπὸ κεῖνα πὺς θ' ἄβλεπε καὶ
θ' ἄκουε σὲ τὴν σκιερὰν Γιατὶ—μοῦ φαίνεται—κ'
ἡ λέξις ταρταρινισμός ἔχει τὰ ὅριά της. Λόγον
χάρη οἱ ζητωπόλεμοι τοῦ 97 δὲ θὰ λέγονταν
ταρταρίνοι ἂν ἤξεραν νὰ πεθάνουν σὶν τὰ κάμ-
πους τῆς Θεσσαλίας ὅπως φώναζαν σὲ τὴν ὁδὸν
Σταδίου. Δὲ μπορεῖ λοιπὸν νὰ δώσῃ τὸ ἴδιον
ὄνομα καὶ σ' ἓνα βασιλεῖ πὺς ἀποφασίζει μιὰ
νύχτα ν' ἀφήσῃ τὸ Παλάτι του καὶ τὴν ἀνά-
παυσήν του καὶ νὰ βγῇ σὶν κλεφτοπόλεμον.

—Γνωρίζω ὅτι ἐκθέτω τὸν θρόνον μου·
ἀλλὰ χωρὶς θυσίας τὰ μεγάλα δὲν κατορθώ-
νονται.

Εἶναι λόγια τοῦ Ὁθωνα· μὰ δὲν εἶναι
παρμένα ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ κ. Βώκου παρὰ ἀπ'
τ' Ἀπομνημονεύματα τοῦ Πήλικα. Ἄρα ἱστο-
ρικά.

—Οἱ ἔξω ὁμογενεῖς δὲν ἐπιθυμοῦν, ἀνε-
ξαιρέτως ὅλοι, τὴν ἀπελευθέρωσίν των; Ἡμεῖς
δὲν ἐπιθυμοῦμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως τὴν ἐθνικὴν
ἐνότητά; Ποία ἡ ἀνάγκη ἄλλων πληροφοριῶν;

Τέτοια εἶπε σὶν τὸν Πήλικα μιὰ μέρα πὺς
τὸν συμβούλευε ν' ἀναβάλῃ τὸ κίνημα. Δηλα-
δὴ: δυὸ καὶ δυὸ κάνουν τέσσερα Ὁ ἀπλὸς
αὐτὸς συλλογισμός του μπορεῖ νὰ ἔβλαψε τὸ
ἔθνος. Δὲν τὸ ξέρω εἶναι δουλειὰ τοῦ ἱστο-
ρικοῦ. Δὲν εἶναι ὅμως δουλειὰ τοῦ δραματικοῦ
ν' ἀλλάξῃ τὴν ἀλήθειαν γιὰ νὰ μὴ βλαφτῇ τὸ
ἔθνος. Δουλειὰ του εἶναι νὰ μελετήσῃ μιὰν
ἐποχὴ καὶ νὰ μᾶς τὴν παραστήσῃ ὁλοζώντανη.
Καὶ ὁ κ. Βώκος αὐτὸ ἔκαμε.

Θυμοῦμαι ὅταν ὁ Ὁθωνας ρωτᾷ τὸν
Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν γιὰ τὴν ἀπάντη-
σιν πὺς θὰ δώσουν σὲ τὴν διακοίνωσιν τοῦ Νεσάι
Μπέη ὁ Σούτσος ἀπαντᾷ:

—Ἐγὼ ὡς πιστὸς θεράπων τῆς Ὑμετέ-
ρας Μεγαλειότητος, θὰ ἐπρωτίμων νὰ λάβω
τὸν τῆς αὐτοχειρίας θάνατον παρὰ... κτλ.

Ὁ θεατὴς τοῦ 1905 γελᾷ βέβαια γιὰ τὴν
φρασεολογίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ φαίνεται
παρὰ πολὺ νεροῦλῃ καὶ δουλικῇ. Καὶ σὲ 54
πιστεύω θὰ ἦταν μερικοὶ—λίγοι πάντα—πὺς
θὰ γελοῦσαν ἂν τὸν ἄκουαν. Ἀπόδειξις πὺς
μέσα σὶν βασιλικὸν γραφεῖον ἓνας Ὑπουργὸς
λέει γι' αὐτόν:—Δὲ σοῦ φαίνεται πὺς μοιάζει
μὲ τενορένον;

Καὶ ὅμως ὁ Πήλικας νὰ τί λέει γι' αὐτόν: